

جزوه کنکوری فلسفه (۲) سال دوازدهم

شامل خلاصه دقیق مطالب کتاب

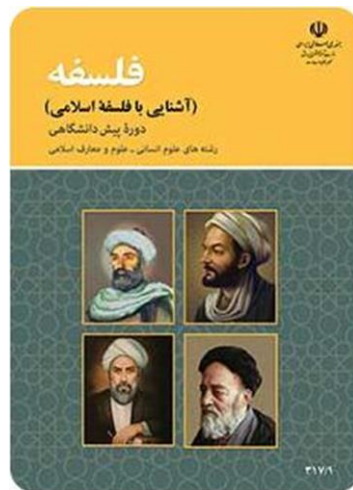
حل تمرینات

نمونه سوالات متن تألیفی

به همراه سوالات کنکور سراسری

داخل و خارج کشور

تا سال ۱۳۹۷

تهیه و تنظیم: حیدر جلالی

سال تحصیلی: ۹۷-۹۸

صفحه | هر گونه سوال، انتقاد یا پیشنهاد خود را می توانید به ایمیل بنده (headerjalaly@yahoo.com) ارسال نمایید. حیدر جلالی

دانلود از اپلیکیشن پادرس

سخنی با دبیران ارجمند / دانش آموزان گرامی:

آنچه در پیش رودارید ؛ مجموعه نسبتاً کاملی از مطالب کتاب فلسفه (۲) سال دوازدهم می باشد که از سال ۱۳۸۰ تاکنون سعی شده است به شکل دقیق و منظم تهیه شود و با توجه به تغییرات کتب درسی هر ساله مورد بازبینی قرار می گیرد . در این جزوه تلاش شده است مهمترین سوالات کنکور سراسری داخل و خارج کشور از سال ۱۳۷۰ تا ۱۳۹۷ در پایان هر فصل و بر اساس ترتیب سنوات چیدمان گردد تا دانش آموز گرامی از این طریق بتواند علاوه بر آشنایی با نحوه طرح سوالات کنکور ، آمادگی بیشتری نیز برای حضور و پاسخ دهی به سوالات کنکور فلسفه (۲) داشته باشد. البته تمام سوالات کنکور سراسری که از مطالب کتاب قبلی طرح شده بود بدلیل حذف مطالب آن در کتاب جدید ، از این جزوه نیز حذف شده است.

در اینجا از کلیه خوانندگان این مجموعه به ویژه دبیران ارجمند این درس، خواهشمندم با نظرات ، ایده ها و انتقادات سازنده خود ، این مجموعه را پربارتر نمایند.

شایان ذکر است استفاده از مطالب این جزوه یا تکثیر آن با بقا و ذکر منبع بلامانع است .

با سپاس فراوان

حیدر جلالی

سال تحصیلی ۹۷

عنوان درس اول : کلیات ۱

رابطه فلسفه با علوم :

▪ تبیین عقلانی اصول و مبانی **کلی** علوم تجربی :

مانند اصل واقعیت داشتن جهان ، قابل شناخت بودن طبیعت ، درستی روش تجربه و آزمایش ، یکنواخت عمل کردن طبیعت ، علیت این اصول و مبانی گرچه نقطه اتکای همه علوم به حساب می آیند ، ولی خود در هیچ یک از این علوم مورد بررسی قرار نمی گیرند و دانشی که عهده دار تحقیق در این اصول است ، فلسفه نام دارد .

▪ تعیین حدود توانایی روش تجربی

▪ بررسی اعتبار و ارزش روش تجربی در شناخت طبیعت

▪ تبیین عقلانی اصول و مبانی **خاص** علوم انسانی

تفاوت مابعدالطبیعه و ماوراء الطبیعه :

▪ نام دیگر مابعدالطبیعه : **متافیزیک** ، هستی شناسی یا وجود شناسی ، **فلسفه اولی** یا فلسفه علیا .

▪ **تعریف مابعدالطبیعه بر اساس موضوع :**

❖ علم به هستی است در حالت کلی .

❖ علم هستی شناسی یا وجود شناسی (علم و دانش به حساب می آید) .

❖ به شناخت اشیاء فقط و فقط از آن جهت که هستند یا وجود دارند . (**بود و نبود اشیاء**)

❖ **مطلق وجود (وجود بدون قید و شرط) نه وجود مطلق (وجود با قید و شرط)**

❖ وجود اساسی ترین مفهوم و مدار همه بحثهای مابعدالطبیعه است .

▪ **تعریف مابعدالطبیعه بر اساس هدف :**

❖ **شناخت کل جهان هستی = ارائه تصویری صحیح و جامع از جهان هستی = دید کلی**

❖ سیر و حرکت انسان به صورتی که جهانی شود عقلانی ، درست نظیر جهان عینی و خارجی

❖ (**صیوره الانسان عالما عقليا مضاهيا للعالم العینی**)

❖ « هر آنکوز دانش برد توشه ای جهانی است بنشسته در گوشه ای »

▪ **روش مابعدالطبیعه : استدلال و برهان عقلی**

▪ نام دیگر ماوراءالطبیعه : **ترانس فیزیک**

▪ **تعریف ماوراءالطبیعه : مرتبه ای از هستی ورای طبیعت و جهان مادی**

نکته ۱ : مطالعه در چهره های ظاهری اشیاء وظیفه علوم گوناگون و بواسطه روش تجربی صورت می پذیرد اما

فلسفه به مطالعه عمق واقعیت اشیاء از طریق روش تعقلی می پردازد .

نکته ۲ : افلاطون : فلسفه منحصر با حیرت در برابر هستی و وجود آغاز می شود . (حیرت آستانه تفکر فلسفی است)

تفاوت فطرت اول و فطرت ثانی :

▪ **تعریف فطرت اول :** حالت عادی ما در برخورد و تماس با امور و مسایل زندگی هر روزه است .

مثال : کسب و کار - تحصیلات دانشگاهی - تشکیل خانواده - تامین موقعیت اجتماعی

▪ **تعریف فطرت ثانی :** پرسش درباره حقیقت وجود انسان و درک حقیقت اشیاء و راز هستی

▪ **ویژگی های فطرت ثانی :**

❖ **فارغ شدن از قید عقل معاش :** آدمی را از مناسبات زندگی هر روزه می گسلد و به تأمل در مورد آنها وا می دارد.

❖ مسائلی برای انسان ایجاد می کند، که در نظر بسیاری از مردم فاقد اهمیت است.

❖ **دچار شگفتی شدن آدمی و به هم زدن حساب سود و زیان توسط آدمی**

❖ نزدیک نمودن انسان به جوهر و حقیقت وجود خود به سبب ذاتا متفکر بودن انسان :

(تفکراقتضای ذات بشر)

❖ مواجه شدن با پرسش هایی که به ظاهر سودی ندارند و بنابراین مصالح زندگی عادی مطرح نشده

اما ارزش آنها به اندازه ارزش وجود آدمی است.

▪ **مثال فطرت ثانی :** حقیقت من چیست ؟ معنای زندگانی چیست ؟ آیا مرگ پایان زندگی است ؟

▪ عجز از ادراک ماهیت عمو حالت عامه بود مطلق مگو

▪ زان که ماهیات و سر سرشان پیش چشم کاملان باشد عیان

▪ **طلب فلسفه :** درگرو عبور از فطرت اول به فطرت ثانی (نظر ملاصدرا در کتاب مبداء و معاد به نقل از ارسطو)

▪ **تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون** **کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد**

▪ **جمال یار ندارد نقاب و پرده ولی** **غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد**

البرت انشتین در کتاب دنیایی که من می بینم : انسانی که زندگی و حیات دیگران و حتی خودش را پوچ و

بی معنا و واهی می پندارد نه تنها موجودی بدبخت است بلکه صلاحیت زندگی را هم ندارد .

▪ **رابطه « فلسفه و دین »**

❖ ماهیت فلسفی برخی مفاهیم دینی

❖ دعوت به تفکر

❖ ماهیت فلسفی برخی مفاهیم دینی :

- در معارف وحی مطالب فراوانی می توان یافت که به طور مستقیم و غیرمستقیم به حقیقت و احوال وجود مربوط می شود .
- آیات و روایات به مناسبت های گوناگون در باب مبدأ وجود، نحوه به وجود آمدن جهان، مراتب و درجات هستی، چگونگی سیر و تحول موجودات جهان، جایگاه انسان در عالم هستی، معرفت خداوند و ارتباط جهان با خداوند سخن گفته اند.
- طرح مباحث وجود شناسی در معارف الهی، هرگز ماهیت این مباحث را دگرگون نمی کند
- **مباحث وجود شناسی در معارف الهی منشاء آسمانی دارند و حاصل اندیشه فیلسوفان نیستند اما محتوایی فلسفی دارند و مواضع نظری دین را درباره جهان هستی بیان می کنند .**
- در متون دینی مسایل فلسفی در قالب اصطلاحات فلاسفه مطرح نشده است اما بیان يك مساله به هر زبانی که باشد معنای نهفته آن را تغییر نمی دهد.
- اختلاف در تعبیر یا تفاوت در چگونگی بیان مسایل وجود شناسی، تعلق آنها را به قلمرو فلسفه خدشه دار نمی کند. (فلاسفه: علت و معلول یا مبدا و اثر = عرفا: ظاهر و مظهر)
- امام خمینی (ره) در تفسیر سوره حمد: يك مطلب اگر با زبانهای مختلف بیان شود باز همان مطلب است
- **امام سجاد (ع)** در پاسخ به سؤالی درباره **توحید** : خداوند می دانست در آخر الزمان گروههای ژرف اندیش خواهند آمد. از این رو سوره **توحید و آیات اول سوره حدید** « هو الاول و الاخر و الظاهر و الباطن» را فرستاد.
- **آیات سوره توحید و آیات اول سوره حدید** عالی ترین مرتبه **توحید و معرفت** هستند.
- اولین سوره ای که ملاصدرا انتخاب و به تفسیر آن پرداخت و از آن بهره ها برد، سوره حدید است .
- **ملاصدرا در شرح اصول کافی** : بهره هایی که از آیات **سوره مبارکه حدید** می بردم، بیش از نتایج آیات دیگر بود. لذا در هنگام شروع به نوشتن تفسیر قرآن، نخستین بخشی که انتخاب و به تفسیر آن پرداختم، همین سوره مبارکه بود و سپس به تفسیر گروه دیگری از سور و آیات پرداختم و بعد از پایان آن و پس از گذشت حدود دو سال، به این حدیث شریف برخورد نمودم و نشاطم افزوده شد و به شکرانه این نعمت، خداوند متان را سپاسگزاری کردم .
- در نهج البلاغه و دیگر آثار منقول از امام علی (ع) حدود ۴۰ نوبت به مسایل وجود شناسی اشاره شده است
- **سخن امام علی (ع) در « غررالحکم و درر الکلم » در مورد فرشتگان :**
- ❖ موجوداتی کامل، برتر از عالم طبیعت و عاری از ماده و قوه .
- ❖ موجوداتی مجرد ، **فعلیت محض و در نهایت کمال**
- ❖ ذات باری بر آنها تجلی کرد، نورانی شدند و فیوضاتش را بر آنها افاضه نموده، به کمال ممکن رسیدند.
- ❖ **نمونه بارز حلقه و واسطه فیض آفرینش** بین خدا و عالم طبیعت هستند.
- (موجودات طبیعی به دلیل قوه و ماده بودن ، پیوسته در معرض تغییر و تحول اند و از نقص به شدت و کمال حرکت می کنند برخلاف فرشتگان)

❖ دعوت به تفکر

■ اهل حدیث :

- جبهه نفی و تعطیل
- شعارشان « کیفیه مجهوله و السؤال بدعه » بود.
- معلومات آنان در حد نقل و روایات احادیث بود (سکوت در برابر آیات و روایات و عدم تفسیر آن ها)
- هر گونه بحث و تعمق و تجزیه و تحلیل در مسایل مابعد الطبیعه دین را ناروا می شمردند.

■ معتزله :

- به شیعه نزدیکتر و کم و بیش از عقل فلسفی و استدلالی بهره مند بودند .
- بحث عقلی را در مباحث مابعد الطبیعه دین جایز دانسته و بر آن تاکید داشتند.

■ روش پیشوایان دین :

- هیچ سوالی را محکوم نمی کردند و بدعت نمی شمردند.
- پاسخ هایی در حد توان پرسش کننده ارائه می دادند .
- در « توحید صدوق » و « اصول کافی » بابتی درباره تفسیر آیه « الرحمن علی العرش استوی » وجود دارد.
- علامه طباطبائی در تفسیر المیزان در سوره اعراف : **دعوت به تذکر و تفکر برای معرفت است نه چیز دیگر**

■ فلسفه اسلامی :

- **خاستگاه فلسفه اسلامی** را باید در **متن و بطن اسلام** جستجو کرد نه در برخورد تاریخی اسلام و مسلمانان با فلسفه های دیگر.
- شکل و صورت و چگونگی تبیین و استدلال در فلسفه اسلامی به شیوه فلاسفه است و زبان و بیان فلاسفه در تفسیر اسلام پس از ارتباط تاریخی فرهنگی اسلام با حکمای یونان فراهم شد .
- **متون اسلامی**، جهان شناسی به خصوصی را عرضه می کند که با **معرفت فلسفی** هم افق و سازگار است و به ذات خود مهبیای **تبیین عقلانی و فلسفی** اند.
- **محتوی اصلی فلسفه اسلامی** و ستون فقرات آن را دیدگاههای ژرف **کتاب و سنت** تشکیل می دهد
- متون اسلامی بر تفکر و تدبیر در معارف الهی اصرار دارد .

نمونه سوالات کنکور سراسری سالهای گذشته درس اول

۱- کدام سوال به حوزه معرفت شناسی مربوط می شود؟ (سراسری ۹۷)

- ۱) آیا یادآوری خاطرات خوشایند، بر همه انسان ها تاثیر یکسان دارد؟
- ۲) اگر حافظه جایی در مغز داشته باشد، خاطره یک کوه را چگونه می توان جای داد؟
- ۳) آیا فعالیت های مغز در زمان مرور خاطرات خوش و خاطرات رنج آور، یکسان است؟
- ۴) زمانی که انسان محبت نسبت به کسی را در خود احساس می کند، آیا در مغز او نیز اتفاقی می افتد؟

۲- کدام عبارت منظور از « مطلق وجود » را بیان می کند؟ (خارج کشور ۹۷)

- ۱) وجود مطلق
- ۲) وجود خداوند
- ۳) وجود بالذات
- ۴) وجود بی قید و شرط

۳- طرح مباحث هستی در معارف الهی نشان دهنده کدام مورد است؟ (خارج کشور ۹۴)

- ۱) اصول و مبانی زیربنایی دین ، ماهیت فلسفی دارند.
- ۲) دین در حقیقت و ذات خود چیزی جز فلسفه نیست.
- ۳) فلسفه چیزی غیر از معارف الهی را بیان نمی کند .
- ۴) زبان دین و فلسفه ، اختلاف اساسی و ماهوی ندارند.

۴- در بیت « تو کز سرای طبیعت نیروی بیرون کجا به کوی طریقت گذر توانی کرد» « گذر به کوی طریقت » عبارت است از (خارج کشور ۹۳)

- ۱) عبور از فطرت اول به ثانی
- ۲) تبیین عقلانی مسائل اساسی حیات
- ۳) بی اعتنایی به امور طبیعی و تأمل در اهداف مهم
- ۴) حرکت از فطرت ثانی و رسیدن به اصل حقیقت

۵- کدام عبارت در مورد فطرت ثانی درست نیست؟ (سراسری ۹۲)

- ۱) آدمی را از مناسبات زندگی هر روزه می گسلد و به تأمل در مورد آنها وا می دارد.
 - ۲) مسائلی برای انسان ایجاد می کند، که در نظر بسیاری از مردم فاقد اهمیت است.
 - ۳) بدون کنار گذاشتن امور و مسائل روزمره ی زندگی، نمی توان به آن رسید.
 - ۴) بیدار شدن آن در آدمی، حساب سود و زیانهای مادی را در هم می ریزد.
- ۶- کدام عبارت در مورد ماهیت معارف دینی درست است؟ (خارج کشور ۹۲)

- ۱) مواضع نظری دین درباره ی جهان هستی، محتوایی فلسفی دارد.
- ۲) بسیاری از مسائل دینی وجود دارد که به زبان فلسفی بیان شده است.
- ۳) معارف دینی همگی ماهیتی فلسفی دارند، هر چند در نحوه ی بیان متفاوت اند.
- ۴) نمی توان معارف دینی را، که ماهیتی فلسفی دارند، به شیوه ی فلسفی بررسی کرد.

۷- انسان زمانی در آستانه تفکر فلسفی قرار می گیرد که طلب فلسفه به بیان صدرالمতالهین، درگرو ... است (سراسری ۹۰)

(۱) دچار حیرت می شود - عبور از فطرت اول به فطرت ثانی

(۲) دچار حیرت می شود - گذر از ماهیات و وصول به « وجود »

(۳) به صحنه « وجود » قدم بگذارد - عبور از فطرت اول به فطرت

(۴) به صحنه « وجود » قدم بگذارد - گذر از ماهیات و وصول به « وجود »

۸- نخستین گام ورود به آستانه تفکر فلسفی ... است و این گام هرگز محقق نمی شود جز با.... و بیت زیر مبین ... مابعدالطبیعه است

« هر آن کو زدانش بر توشه ای جهانی است بنشته در گوشه ای » (خارج کشور ۸۹)

(۱) گرفتار آمدن به حیرت در برابر هستی - گذر از فطرت اول به فطرت ثانی - هدف

(۲) احساس نیاز به معرفت و شناخت - گذر از فطرت اول به فطرت ثانی - هدف

(۳) گرفتار آمدن به حیرت در برابر هستی - توجه به ذات جستجوگر تشنه معرفت - موضوع

(۴) احساس نیاز به معرفت و شناخت - - توجه به ذات جستجوگر تشنه معرفت - موضوع

۹- بیت « هر آن کو زدانش بر توشه ای جهانی است بنشته در گوشه ای » بیانگر... است که... را دنبال می کند. (سراسری ۸۸)

(۱) زبان فلسفه - زدودن ابرهای حیرت از برابر دیدگان فطرت

(۲) زبان فلسفه - صیوروه الانسان عالما عقليا مضاهيا للعالم العینی

(۳) روش مابعدالطبیعه - زدودن ابرهای حیرت از برابر دیدگان فطرت

(۴) هدف مابعد الطبیعه - صیوروه الانسان عالما عقليا مضاهيا للعالم العینی

۱۰- با توجه به جایگاه و موقعیت وحی که معارفش سرچشمه آسمانی دارند و از طریق غیر از تفکر بشر به دست ما رسیده اند

کدام عبارت صحیح به نظر نمی رسد؟ (سراسری ۸۷)

(۱) معارف دینی به ذات خود مهبای تبیین عقلانی و فلسفی هستند .

(۲) خاستگاه فلسفه اسلامی را باید در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه های دیگر جستجو کرد.

(۳) فلسفه اسلامی فلسفه ای است که محتوای اصلی و ستون فقرات آن را کتاب و سنت تشکیل می دهد.

(۴) امکان استفاده از بیان فلاسفه در تفسیر دیدگاه های اسلامی پس از ارتباط تاریخی و فرهنگی با حکمای یونان، فراهم شد.

۱۱- فراغ از قید عقل معاش و پرداختن به پاسخ گوئی به پرسشهایی که ابتلای انسان به حیرت و شگفتی را به دنبال دارد،

درگرو... است و طرح سوالات برخاسته از می باشد. (سراسری ۸۷)

(۱) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی - فطرت انسان که رو به سوی پرستش دارد.

(۲) خروج از فطرت ثانی به فطرت ثانی - فطرت انسان که رو به سوی پرستش دارد.

(۳) خروج از فطرت ثانی به فطرت ثانی - اقتضای ذات بشر که موجودی متفکر است.

(۴) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی - اقتضای ذات بشر که موجودی متفکر است.

۱۲- سوال از مفهوم آیه شریفه «الرحمن علی العرش استوی» و دریافت پاسخ با جمله هایی شبیه «الکیفیه مجهوله و السؤال بدعه» مشخص کننده موضع فکری.....است. (خارج کشور ۸۷)

- ۱) پذیرندگان جبر و محکومیت انسان در برابر اراده و مشیت قاهر خداوند متعال
- ۲) اهل حدیث مخالف با عقل و استدلال و تعمق در ماوراء ظواهر الفاظ کتاب و سنت
- ۳) گروه معتزله موافق با عقل و استدلال و تعمق در ماوراء ظواهر الفاظ کتاب و سنت
- ۴) هواداران جبهه نفی و تعطیل و معتقد به تصویب آراء سابقین صحابه پیامبر (ص)

۱۳- جهان شناسی عرضه شده از سوی اسلام چگونه شناختی از جهان است و معارف دینی در اسلام از چه ویژگی برخوردار است؟ (۸۶)

- ۱) یک جهان بینی مبتنی بروحی و آگاهی برتر-ذاتا مهبای تبیین عقلانی است.
- ۲) یک جهان بینی مبتنی بروحی و آگاهی برتر-مبتنی بر تبعید و پذیرش درونی مکلف است
- ۳) یک جهان شناسی هم افق و سازگار با معرفت فلسفی - ذاتا مهبای تبیین عقلانی است.
- ۴) یک جهان شناسی هم افق و سازگار با معرفت فلسفی - مبتنی بر تبعید و پذیرش درونی مکلف است.

۱۴- ازدقت در بیت «جمال یار ندارد نقاب و پرده ولی غبار ره نشان تا نظرتوانی کردم» کدام مفهوم مستفاد می گردد؟ (سراسری ۸۵)

- ۱) لازمه صیانت از فطرت اول، تقید به تعقل و عقل معاش است. ۲) طلب فلسفه در گرو عبور از فطرت اول به فطرت ثانی است.
 - ۳) فطرت اول، بیدار نگه داشتن حالت جست و جویگری در انسان است. ۴) فطرت ثانی، خروج از حد و مرز فطرت اول و زیرپانهادن آن است.
- ۱۵- مطابق نظر افلاطون آغاز سیر فلسفی انسان چگونه است؟ (سراسری ۷۷)

- ۱) حیرت در برابر هستی ۲) حیرت در برابر روح ۳) تأمل در خود انسان ۴) تفکر در ماوراء الطبیعه
- ۱۶- مطابق نقل صدر المتألهین از ارسطو طلب فلسفه در گرو کدام مورد است؟ (سراسری ۷۷)
- ۱) حیرت در برابر نفس آدمی ۲) حیرت در برابر هستی ۳) عبور از فطرت اول به فطرت ثانی ۴) عبور از احساس به عقل

۱۷- موضوع فلسفه را کدام مورد تشکیل می دهد و معنای آن چیست؟ (سراسری ۷۷)

- ۱) مابعدالطبیعه- هستی شناسی به طور مطلق ۲) مابعدالطبیعه- مرتبه ای از هستی به نحو مطلق
 - ۳) ماوراءالطبیعه- هستی شناسی به طور مطلق ۴) ما وراء الطبیعه- مرتبه ای از هستی به نحو مطلق
- ۱۸- علوم تجربی در اثبات کدام ناحیه محتاج فلسفه است؟ (سراسری ۷۶)
- ۱) اصول و مبانی کلی ۲) تئوریهای کلی ۳) مسائل عملی ۴) مسائل نظری

۱۹- «مرتبه ای از هستی» و «علم به هستی در حالت کلی» به ترتیب معنای کدام مورد است؟ (سراسری ۷۵)

- ۱) مابعدالطبیعه- ماوراءالطبیعه ۲) ماوراءالطبیعه- مابعدالطبیعه
- ۳) مابعدالطبیعه- متافیزیک ۴) متافیزیک- ترانس فیزیک

۲۰- «فلسفه ی اولی» در واقع شناسایی احکام کدام مورد است؟ (سراسری ۷۴)

- ۱) حقیقت هستی ۲) علت و معلول ۳) مطلق وجود ۴) ماوراء الطبیعه

۱- هر کدام از اصل های ذیل را در جای مناسب قرار دهید:

۱) اصل واقعیت داشتن جهان (۲) اصل قابل شناخت بودن طبیعت (۳) اصل درستی روش تجربه و آزمایش

۴) اصل یکسان عمل کردن طبیعت (۵) اصل تبعیت همه موجودات از قاعده علیت

الف - آیا مفاهیمی مثل فلز، رادیوم، اشعه رادیواکتیو، بار الکتریکی چشمه صوت، طول موج از امور واقعی حکایت می کند یا ساخته و پرداخته تخیلات بشرند؟ طبیعتاً براساس اصل ... باید از امور واقعی حکایت کنند تا علوم ارزش و اعتبار پیدا کند.

ب- آیا روابطی که بین امور وجود دارد قابل کشف و شناخت است یا خیر؟ در صورتی که قابل شناخت نباشد انسان در وادی سوفسطایی گری گرفتار می شود؛ براساس اصل.. آدمی قادر به شناخت طبیعت است.

ج - روش هایی که برای مشاهده امور و روابط بین آنها به کار می بریم درست است یا خیر؟ در صورتی که این روش ها درست نباشد انسان به هیچ پیشرفتی در علوم دست نمی ابد و نمی تواند به یافته های خود اعتماد کند؛ لذا براساس اصل ... انسان می تواند به یافته های تجربی خود اعتماد نماید.

د - قوانین کشف شده توسط دانشمندان علوم تجربی در صورتی در همه زمان ها و مکان ها جریان دارد که طبیعت در همه زمان ها یکسان عمل نماید و اصل ... به عنوان یکی از مبانی فلسفی علوم چنین امکانی را فراهم می آورد.

ه- قوانین علمی از چه چیزی حکایت می کند؟ همه آنها بیانگر رابطه و نسبت چیزی با چیز دیگر است که از آن به اصل علیت تعبیر می شود؛ در حقیقت همه قوانین علمی در پرتو اصل ... موجه می گردد.

جواب: ۱ با الف ۲ با ب ۳ با ج ۴ با د ۵ با ه

۲- با توجه به عبارت « فَأَيْنَمَا تُولَّوْا فَنَّمَّ وَجْهَ اللَّهِ » پس هر سو رو کنید آنجا روی (به) خداست چرا نمی توان خداوند را جسم دانست؟ زیرا خداوند اساساً از نوع موجودات مادی که جسم دارند نیست و هستی او با هستی همه ی موجودات متفاوت است و نیز چون مکان و زمان یک نوع نقص و نیاز است و موجود دارای مکان، محدود به مکان خود است، لذا اینچنین موجودی نمی تواند در یک زمان در مکانهای دیگر حاضر شود.

۳- با توجه به بیان امیرالمؤمنین علی علیه السلام در مورد فرشتگان به چهار خصوصیت آنها اشاره نمایید.

موجودات کاملی هستند عاری از ماده و قوه ؛ زیرا جملگی مجردند و فعلیت تمام دارند و در نهایت کمال ممکن اند. ذات باری بر آنها تجلی کرد، نورانی شدند و فیوضاتش را بر آنها افاضه نموده، به کمال ممکن رسیدند و در نتیجه نمونه بارز خلقت و واسطه فیض آفرینش شدند.

۴- فطرت اول و فطرت ثانی را با یکدیگر مقایسه کنید و بنویسید لازمه عبور از فطرت اول به فطرت ثانی چیست؟

فطرت اول همان حالت عادی و روزمره زندگی ماست. (تشکیل خانواده، تحصیلات دانشگاهی، و...) فطرت ثانی: هنگامی که انسان دربارہ ی مسائل کلی جهان هستی هدف زندگی و جایگاه انسان در جهان هستی به تفکر فرو می رود و برای پاسخ گویی به سوالات خود به فکر فرو می رود در فطرت ثانی قرار دارد. بشر ذاتاً "متفکر است و تفکر همان فطرت ثانی اوست. -عبور از فطرت اول به فطرت ثانی

۵- مابعدالطبیعه را تعریف کنید و بنویسید علوم و فلسفه هر کدام موجودات را از چه جنبه ای مورد مطالعه قرار می دهند؟

علم به احوال موجودات از جهت وجود و فلسفه علم هستی شناسی است و بر این اعتبار به آن مابعدالطبیعه می گویند. شناخت اشیاء از آن جهت که هستند (مطلق وجود، وجود محض) علوم دیگر به مطالعه چهره خاصی از موجودات می پردازد.

۶- هدف مابعدالطبیعه را به اختصار شرح دهید. شناخت کل جهان هستی است. شناخت کل - جهان هستی به عنوان یک مجموعه ی واحد. ارائه تصویری صحیح و جامع از جهان هستی

۷- خاستگاه فلسفه اسلامی را توضیح دهید. خاستگاه فلسفه ی اسلامی را باید در متن و بطن خود اسلام جست و جو کرد نه در برخورد تاریخی اسلام با فلسفه های دیگر.

نمونه سوالات متن تألیفی درس اول

۱- تعیین کنید کدام گزینه صحیح و کدام یک غلط می باشد؟

- الف) وجود اساسی ترین مفهوم و مدار همه بحث های فلسفه اولی می باشد. **درست**
ب) منظور از « مطلق وجود » وجود بی قید و شرط است. **درست**
ج) مباحث وجود در فلسفه به قصد شناخت کل جهان هستی است. **درست**
د) فطرت اول آدمی را به پرسش درباره حقیقت وجود برمی انگیزد. **نادرست**
و) فطرت ثانی آدمی را از مناسبات زندگی هر روزه می گسلد و به تأمل در مورد آنها وا می دارد. **درست**
هـ) بدون کنار گذاشتن امور و مسائل روزمره ی زندگی، نمی توان به فطرت ثانی رسید. **نادرست**
ی) معارف دینی به ذات خود مهبیای تبیین عقلانی و فلسفی هستند. **درست**

۲- جاهای خالی را با کلمات مناسب کامل کنید .

- الف) منظور از « مطلق وجود » است. **وجود بی قید و شرط**
ب) فلسفه علاوه بر تحقیق درباره مبانی همه علوم تجربی، درباره مبانی علوم انسانی نیز به پژوهش می پردازد.
کلی، خاص
ج) مباحث وجود در فلسفه به قصد شناخت است و فیلسوف می خواهد تصویری و از جهان هستی به دست آورد. **کل جهان هستی - جامع - صحیح**
د) انسان زمانی در آستانه تفکر فلسفی قرار می گیرد که دچار می شود و طلب فلسفه به بیان صدرالمتهلین، درگرو عبور از فطرت به فطرت است. **حیرت - اول - ثانی**
و) محتوای اصلی فلسفه اسلامی و ستون فقرات آن را تشکیل می دهد. **سنت و کتاب**
- ۳- هر یک از گزینه های سمت راست با یکی از گزینه های سمت چپ مناسبت دارد. آنها را در کنار هم بنویسید.

- الف) فلسفه اولی
ب) روش مابعدالطبیعه
۱- تبیین عقلانی
۲- علم هستی شناسی
جواب الف : ۲ ب : ۱

۴- به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید .

- الف) فطرت ثانی را در یک سطر توضیح دهید . پرسش درباره حقیقت وجود انسان و درک حقیقت اشیاء و راز هستی
ب) روش مابعدالطبیعه در شناخت اشیاء چیست ؟ روش **تعقلی**

۵- به سوالات زیر پاسخ تشریحی دهید.

- الف) موضوع مابعدالطبیعه چیست و چه تفاوتی با سایر علوم دارد؟ شناخت اشیاء از آن جهت که هستند و هستی دارند . در حالیکه علوم دیگر به مطالعه چهره خاصی از موجودات می پردازد.
ب) طلب فلسفه در گرو عبور از مرحله فطرت اول به فطرت ثانی است ؟ توضیح دهید . حالت عادی ما در برخورد و تماس با امور و مسایل زندگی هر روزه است که آدمی به زندگی معمولی مشغول است. لازمه عبور از فطرت اول این است که از قید عقل معاش فارغ شود و با سوالاتی مواجه شود که ارزش آن به اندازه ارزش وجود آدمی است. این حالت فطرت ثانی است.
ج) ماهیت فلسفه اسلامی را توضیح دهید . محتوای اصلی فلسفه اسلامی و ستون فقرات آن را دیدگاه های ژرف کتاب و سنت نسبت به جهان هستی تشکیل می دهد و شکل و چگونگی تبیین و استدلال در آن به شیوه فلاسفه است .
د) جهان شناسی عرضه شده از سوی اسلام، چگونه شناختی از جهان است و معارف دینی در اسلام از چه ویژگی برخوردار است؟
متون اسلامی، جهان شناسی به خصوصی را عرضه می کند که با معرفت فلسفی هم افق و سازگار است و به ذات خود مهبیای تبیین عقلانی و فلسفی اند.